

Dr. Németh József
A tehetséggondozás lehetőségei
a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen

Néhány elméleti alapvetés

A Magyar Tehetséggondozó (www.mateh.hu) honlapján fellelhető vonatkozó szakirodalom szerint a tehetség fogalma az alábbi megközelítések alapján foglалható össze:

Renzulli szerint „a tehetség olyan viselkedésformákból áll, amelyek az emberi vonások három alapszoportjának interakcióját tükrözik. Ez a három alapszoport *az átlagon felüli általános és/vagy specifikus képességek, magas fokú feladat iránti elkötelezettség és kreativitás*. A tehetséges viselkedést felmutató embereket azok, *akik ezekkel a jegyekkel rendelkeznek, vagy ki tudják őket fejleszteni, és azokat az emberi teljesítmény bármilyen potenciálisan értékes területén hasznosítják*. Azok az egyének, akik rendelkeznek ilyen interakcióval vagy képesek annak kialakítására a három terület között, az oktatási lehetőségeknek és szolgáltatásoknak széles skáláját igénylik, és ez utóbbiak gyakran hiányoznak a normál iskolai programból”.¹

„Sternberg 1993-ban dolgozta ki azt az elméletét, miszerint csak akkor tekinthetünk valakit tehetségesnek, ha a következő feltételeknek eleget tesz: *kiválóság, ritkaság, produktivitás, demonstráció és érték*.

- A kiválóság kritériuma azt jelenti, hogy valaki korosztályát felülmúlja egy speciális vagy több különböző területen.
- A ritkaság kritériuma annyit jelent, hogy az egyén olyan területen tűnik ki a társai közül, amely ritkaságszamba megy.
- A produktivitás kritériuma azokra a dimenziókra utal, amelyek segítségével a produktivitás megvalósul vagy elérhetővé válik, és amely alapján az egyént kiválóként tartják számon.

¹ Balogh László: Elméleti kiindulási pontok tehetséggondozó programokhoz, in: <http://www.mateh.hu/content/blogcategory/18/54/>, letöltve: 2009. december 15.

- A demonstráció kritériuma azt mondja ki: az a dimenzió, amiben az egyén tehetséges, számos hiteles teszt során kell, hogy demonstrálódjon.
- Az érték kritériuma alapján a tehetséges egyén kiemelkedő teljesítményét azokban a dimenziókban kell kimutatnia, amelyek alapján őt a környezete megbecsüli.”²

„Egy évtized elteltével Sternberg /2004/ új megközelítésben értelmezte a tehetséget, elsősorban a tehetségesek tulajdonságainak feltárása céljából.

- Bölcsesség (Wisdom – W).
- Intelligencia (Intelligence – I).
- Kreativitás (Creativity – C).
- Szintetizált (Synthesized – S).

A modell szerint a bölcsesség, az intelligencia és a kreativitás a jövő tehetségeinek elengedhetetlen tulajdonságai. E három tulajdonság szintézise nélkül valakiből válhat a társadalom rendes tagja, akár még jó is, de semmiképpen nem kiemelkedő.”³

„Mönks a tehetség fogalmát a következő közelítőleges leírással adja meg: „A tehetség *három személyiségjegy – a kivételes képességek, a motiváció és a kreativitás – interakciójából jön létre. Ennek a három jegynek az egészséges fejlődéséhez megértő, támogató társadalmi környezetre van szükség (család, iskola, társak).* Más szóval: a hat faktor pozitív interakciója a tehetség megjelenésének előfeltétele”⁴

Fontos megjegyezni, hogy néhány más szakértő komoly jelentőséget tulajdonít a tehetség értelmezésében és modellezésében a szerencsének (Tannenbaum) és a sorsnak (Czeizel Endre).

Tehetséggondozásnak – saját megközelítésben – azt a tevékenységet hívhatjuk, amelyben a tehetségek felkutatása (szűrése), hatékony kezelése és fejlesztése, majd utókövetése egységes rendszert alkot.

Az alábbi dokumentum fő célja a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem tehetséggondozási rendszerének rövid áttekintése, és javaslatok megfogalmazása az intézményi tehetséggondozás módszereinek fejlesztéséhez.

² Uo.

³ Uo.

⁴ Uo.

A ZMNE tehetséggondozásának jelenlegi szereplői

Elsőként fontos megállapítani, hogy optimális esetben, mintegy *alaptevékenységként a tehetséggondozás feladatait azok a szervezetek végzik, amelyekhez az adott hallgató tartozik, így a tanszékek és a karok tevékeny szerepe elengedhetetlen.* Ugyanakkor, mivel a tehetséggondozás kiterjed az intézmény egészére, így a teljes folyamatban az egyetem egésze is részt vesz.

Az intézményen belül már *hosszú idő óta léteznek olyan fórumok, szerveződések, amelyek fő vagy jelentős feladatuknak tekintik a tehetségek gondozását:*

- Tudományos diákköri tevékenység, amelyet az Egyetemi Tudományos Diákköri Tanács (ETDT) koordinál a következő lényegi jegyek mellett: „a tudományos diákköri (TDK) tevékenységet az egyetem és a karok vezetése; oktatói-kutatói állománya, valamint a Hallgatói Önkormányzat egyaránt a minőségi szakértelmiségi képzés fontos területeként és a tehetséggondozás egyik legjelentősebb formájaként kezeli. Ezért igyekszünk minden belső és külső támogatást megadni, ill. megszerezni azon hallgatóink részére, akik a kötelező tananyag elsajátításán túlmutató, önálló kutatói tevékenységre ill. a hallgatói-oktatói szakmai műhelymunka aktív, lelkiismeretes végzésére vállalkoznak!”⁵
- Biztonságpolitikai Szakkollégium, amelyet a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem civil hallgatói 2003 októberében hoztak létre azzal a célkitűzéssel, „hogy értelmiségieket neveljen a magyar nemzet szolgálatára, egy biztonságos társadalom építésére, az értelmiségi képzés, a szaktudás erősítése, a pszichológiai érettség, a morális és közösségi életvitel, a társadalmi érzékenység és a hazaszeretet elmélyítése révén”.⁶

⁵ A ZMNE ETDT honlapja, In: [http://portal.zmne.hu/portal/page?_pageid=34,30544&_dad=portal&_schema=PORTAL,](http://portal.zmne.hu/portal/page?_pageid=34,30544&_dad=portal&_schema=PORTAL) letöltve: 2009. december 16.

⁶ A Biztonságpolitikai Szakkollégium honlapja, in: [https://www.bszk.hu/index.php?nav=aboutus,](https://www.bszk.hu/index.php?nav=aboutus) letöltve: 2009. december 15.

- Ide sorolhatók mindazon tanárok, oktatók is, akik szakmai és emberi elkötelezettségeik révén folyamatos erőfeszítéseket tesznek a tehetséges hallgatók támogatására.

Nem mondható tisztán tehetséggondozási tevékenységnek, de módszereit tekintve e területhez közel állónak tekinthető a tisztképzés számára létrehozott mentorrendszer, amely „a tisztai hallgatók hivatástudatának erősítését, civil kapcsolatainak kialakítását, szakmai fejlődését segítő hálózat”.⁷

Közvetett módon a tehetséggondozási tevékenységekhez sorolható az Erasmus program is, amelybe a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem a 2008/09-es tanévtől kezdődően kapcsolódott be. Az európai hallgatói és oktatói mobilitást elősegítő ERASMUS programba. Ennek során az intézmény hallgatókat és oktatókat küld és fogad a programban résztvevő külföldi tanintézetekbe. A program fontos részét képező pályáztatás során olyan hallgatók kiutazása preferált, akik kiváló tanulmányaik mellett más szakmai-tudományos tevékenységekben is részt vesznek, így tehetségük láthatóvá válik ebben az esetben is.

A ZMNE tehetséggondozásának egyik kulcsszereplője: a Biztonságpolitikai Szakkollégium

A Biztonságpolitikai Szakkollégiumot (BSZK) a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem hallgatói hozták létre 2003 októberében azzal a célkitűzéssel, *„hogy értelmiségieket neveljen a magyar nemzet szolgálatára, egy biztonságos társadalom építésére, az értelmi képzés, a szaktudás erősítése, a pszichológiai érettség, a morális és közösségi életvitel, a társadalmi érzékenység és a hazaszeretet elmélyítése révén”*.⁸

Az alapítók elképzelése szerint a Szakkollégium kiváló tere annak, hogy a hallgatók előadások, helyzetgyakorlatok tartásával kiegészítsék, és gyakorlatiasabbá tegyék az egyetemi törzsanyagot, emellett létrehozzanak egy olyan összetartó közösséget, amely az egyetem érdeklődő, önképző és saját szakmai-emberi fejlődéséért tenni akaró hallgatóit egyesíti. A BSZK mindig is arra törekedett, hogy – az esélyegyenlőség maximális biztosításával – az

⁷ A tisztképzés támogatására létrehozott mentorrendszer működésének alapelvei, ZMNE, in: <http://193.224.76.4/download/ment/mentorfuzet.doc>, letöltve: 2009. december 15.

⁸ A Biztonságpolitikai Szakkollégium honlapja, in: <https://www.bszk.hu/index.php?nav=aboutus>, letöltve: 2009. december 15.

egyetem legkiválóbb, legérdeklődőbb hallgatóit összekovácsolja, fórumot biztosítson az együttgondolkodásnak és a közös munkának.

A fentiek alapján kezdte meg és folytatta munkáját szakkollégium támogatására létrehozott Biztonságpolitikai Szakkollégium Egyesülete, amelyet közhasznú társadalmi szervezetként 2007 decemberében jegyzett be a területileg illetékes fővárosi bíróság.

A 2003-tól lerakott szilárd alapokra építve a Biztonságpolitikai Szakkollégium működése 2009-ben stabil és kiszámítható, tevékenysége pedig dinamikusan fejlődő volt. A működést szabályozó dokumentumok – a Szakkollégium mögött álló Egyesület Alapszabálya és Szervezeti és Működési Szabályzata – ebben az évben nem változtak, a szükséges adaptív intézkedéseket (például a kurzusrendszer alapjainak szabályozását) elnökségi határozatok formájában, a szakkollégistákkal közösen kialakított döntésekkel biztosították.

2009 abban a tekintetben is mérföldkő volt a BSZK történetében, hogy a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemmel kötött Együttműködési Megállapodás értelmében tagjai szeptembertől valóban együttlakó közösséget alakíthattak ki a Hungária körúti kampuszon lévő kollégium épületében, valamint pályázati forrásból, önerőből és szakmai kapcsolatainkat felhasználva kialakították és eredményesen működtették a szakkollégiumi kurzusrendszert. Ezzel a két lépéssel a BSZK már minden tekintetben megfelel a szakkollégiumokkal szemben támasztott „objektív, minőségi” követelményeknek, amint azt az Oktatási és Kulturális Minisztérium is elismerte.

A szakkollégium részt vállalt a ZMNE akkreditációjának folyamatában is, amely az Egyetemnek 2018-ig szóló sikeres akkreditációt, a BSZK-nak pedig az alábbi minősítést eredményezte:

II.1.8.3. Biztonságpolitikai Szakkollégium (17. oldal)

„A Biztonságpolitikai Szakkollégium 2003-ban egy alulról jövő kezdeményezés eredményeképpen alakult ki a civil és a katonai értelmiség nevelése céljából. 2007-ben önálló jogi személlyé vált, és egyesített formában működik. Dr. Szenes Zoltán vezérezredes biztosítja a szakmai felügyeletet. Programok, kurzusok, vendégelőadók meghívásával igényes szakmai munkát folytatnak, amely példaértékűnek minősíthető a hazai felsőoktatásban. Az egyetemi oktatás törzsanyagát előadásokkal, helyzetgyakorlatokkal egészítik ki, hogy azt

gyakorlatiasabbá tegyék. A Szakkollégium az egyetem legjobb hallgatóira építve jelentős TDK tevékenységet is katalizál.”

Az év folyamán a májusi közgyűlés ismét meghatározó kérdéseket tárgyalta. A 2008 novemberében kezdődött – a BSZK specifikumának számító elnyújtott, közel 6 hónapos – felvételi eljárás végére került pont azzal, hogy az eredeti 44 fős kiinduló létszámról májusra 26 főre redukált felvételizőből 19 új tagot választott a közgyűlés a Szakkollégium tagjává. Az így létrejövő új közösség az előző fél év során már egymást ismerő, együttműködő, együtt munkálkodó fiatalokból állt, ami nagymértékben megkönnyítette az év hátralevő részében feladataink gördülékeny végrehajtását.

2009 szeptemberétől a döntések szélesebb megalapozásának és a napi működés gördülékenyebbé tételének szándékával heti „technikai megbeszélést” rendszeresítettek minden szakkollégista részvételével. Az ily módon egyre nagyobb szerepet vállaló fiatalabb hallgatók már nem csak a programok szervezésében, bonyolításában, a szakmai és közösségi munkában álltak helyt, hanem a Szakkollégium szervezeti átalakítására vonatkozó tervek kialakításában, a fejlesztések és a közeljövő szakmai programjainak tervezésében is részt vettek, biztosítva a szerves továbbfejlődést.

A bővülő közösség összetartó erejének növelésére, a hatékony együttműködés fokozására hagyományteremtő szándékkal rendezték meg a BSZK Bevonó Táborát 2009 szeptemberében Velencén. Tájékoztató előadásokat és több nyílt programot követően novemberben pedig elkezdődött a 2010-es felvételi folyamat, amelyben idén 25 jelentkező vesz részt.

A 2009-es évben a szakkollégium szakmai tevékenysége minden korábbinál dinamikusabban fejlődő volt. A már hagyománnyá vált szakmai és ismeretterjesztő előadások mellett a tavaszi és őszi szemeszterben is zajlottak látogatások, valamint válságkezelési szituációs gyakorlatokat is rendeztünk – Prof. dr. Siposné Kecskeméthy Klára ezredes, oktatási rektorhelyettes és dr. Resperger István ezredes, a Vezérkari Tanfolyam parancsnokának szakmai felügyelet mellett.

Teljesen új elemként jelent meg a tavaszi szemeszter során a nyílt előadói délutánok rendezése dr. Ujj András ezredes, tudományos rektorhelyettes támogatásával, melyek egy-egy kiemelkedő jelentőségű biztonságpolitikai kérdés hátterét és aktuális kérdéseit vizsgálták.

6
TÁMOP-4.2.3/08/1/KMR

A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

Így a palesztin-izraeli konfliktust két előadói délutánon Őexcellenciája Aliza Bin-Noun, Izrael budapesti nagykövete, Gazdik Gyula, az ELTE TÁTK Politikai Tudományok Tanszékének egyetemi docense (jelenleg a Stratégiai Védelmi Kutató Intézet tudományos főmunkatársa), valamint Gulyás József mk. ezredes, a Katonai Felderítő Hivatal értékelési és elemzési igazgatója; illetve Őexcellenciája Ahmad Abdelrazak, budapesti palesztin nagykövet, Paragi Beáta, a Budapesti Corvinus Egyetem TÁTK Nemzetközi Tanulmányok Intézetének tanársegéde, és Lattmann Tamás, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem Politika- és Jogtudományi Tanszékének egyetemi adjunktusa értékelte.

Az Afganisztánban zajló stabilizációs műveletről Wagner Péter, a Magyar Külügyi Intézet elemzője, Lippai Péter alezredes, a Magyar PRT 3. váltásának törzsfőnöke, Kotricz János r. ezredes, az „EUPOL Afghanistan” magyar kontingensének korábbi parancsnoka, és Bálint Gábor, a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet munkatársa tartott előadásokat.

Pakisztán belpolitikáját és regionális szerepét Őexcellenciája Mushtaq Ali Shah, a Pakisztáni Iszlám Köztársaság budapesti nagykövete, Csicsmann László, a Budapesti Corvinus Egyetem TÁTK Nemzetközi Tanulmányok Intézetének egyetemi adjunktusa, és Háda Béla, az ELTE doktorandusza (jelenleg az ELTE BTK Új- és Jelenkori Egyetemes Történeti Tanszékének munkatársa) vizsgálta.

A Gyakorlati Diplomácia Társaságával (Budapesti Corvinus Egyetem) közös szervezésben bonyolított előadói délutánunk pedig a Nyugat-Balkán államait vizsgálta, mely alkalomból Varga Imre, Magyarország szarajevói nagykövete és Szilágyi Imre, a Magyar Külügyi Intézet elemzője volt vendégünk.

A szakkollégisták mind a 2009 tavaszán megrendezett XXIX. Országos Tudományos Diákköri Konferencián, mind a 2009 őszi Intézményi Tudományi Diákköri Konferencián kiemelkedő eredménnyel szerepeltek.

A BSZK TAGJAINAK EREDMÉNYEI A XXIX. ORSZÁGOS TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIÁN

NÉV	HELYEZÉS	TAGOZAT	Korábbi TDK
Berzsényi Dániel	I. + HM védelempolitikai szakállamtitkár tárgyjutalma	Az európai térség biztonság- és	

7
TÁMOP-4.2.3/08/1/KMR

A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

		védelempolitikája	
Bonnyai Tünde	II. + HM Kommunikációs és Toborzó Főoszt. Tudományszervező Oszt. osztályvezető különdíja	Védelmi igazgatás	
Harján Stefánia	III.	Környezetbiztonság és környezetvédelem	
Kasza Anett	II.	Környezetbiztonság és környezetvédelem	
Mészáros Katalin Éva	I. + OTDT Pro Scientia Aranyérem Kitüntetés + ZMNE BJKMK dékán tárgyjutalma	Védelmi igazgatás	
Takács Diana Gina	I.	Katasztrófavédelem	
Tófalvi Fruzsina	III.	Az európai térség biztonság- és védelempolitikája	
Vajkai Edina	V.	Az európai térség biztonság- és védelempolitikája	

1. sor: BSZK Bevonó Tábor 2009

2. sor (balról-jobbra): Őexcellenciája Aliza Bin-Noun, Varga Imre nagykövet, Őexcellenciája Mushtaq Ali Shah

8
TÁMOP-4.2.3/08/1/KMR

A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

**A BSZK TAGJAINAK EREDMÉNYEI A 2009. ÉVI ŐSZI INTÉZMÉNYI
TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI KONFERENCIÁN**

NÉV	HELYEZÉS	TAGOZAT	Korábbi TDK
Hajzer Tamás	V. + MHTT különdíja	Biztonságpolitika I.	
Marsai Viktor	II. + ?	Biztonságpolitika I.	
Szijj Dóra	I.+ HM védelempolitikai szakállamtitkár különdíja	Biztonságpolitika I.	
Fehér Imola	IV. + ?	Biztonságpolitika II.	
Varró Alexandra	I.+ HM Védelempolitikai Főoszt. főosztályvezető különdíja	Biztonságpolitika II.	
Lindmayer Judit	IV. + MH CKELMK különdíja + ZMNE BJKMK dékán tárgyjutalma	Hadművészet	
Kasza Anett	III. + ?	Védelmi igazgatás, környezet- és katasztrófavédelem	

A Biztonságpolitikai Szakkollégium 2009-ben megvalósított szakmai programjait az alábbi táblázat összesíti:

**Biztonságpolitikai Szakkollégium Egyesülete
Megvalósított programok
2009.**

Időpont	Program
1. 2009. február 16.	Bonnyai Tünde – Katasztrófavédelem Magyarországon
2. 2009. február 17.	Készségfejlesztő kurzus 10+2 hét, 5 tematikus blokk, 2x45 perc hetente
3. 2009. február 18.	Matus János: Az ENSZ reformja: lehetőségek, buktatók
4. 2009. február 25.	BSZK nyílt előadói délután: „Izrael biztonsága: konfliktusok és/vagy megoldások?”
5. 2009. február 27.	Látogatás: XIII. kerületi Tűzoltó Parancsnokság, Pszichológiai Felkészítő és Gyakorlópálya
6. 2009. március 4.	„Boszporusz-2009” válságkezelési szituációs gyakorlat
7. 2009. március 9.	Látogatás: Magyar Országgyűlés, Honvédelmi és Rendészeti Bizottság; Európai Ügyek Bizottsága
8. 2009. március 18.	Bognár Balázs: Az Önkormányzati Minisztérium Kormányzati Koordinációs Bizottságának feladatai
9. 2009. március 24.	BSZK nyílt előadói délután: „Afganisztán: Egy lépés előre...?”
10. 2009. március 26.	MHTT előadás: Szenes Zoltán: A Magyar Köztársaság Katonai Stratégiája

11.	2009. április 6.	BSZK nyílt előadói délután: „Palesztin béke: A stabilitás esélyei”
12.	2009. április 8. és 21-23.	Felvételi (írásbeli és szóbeli)
13.	2009. április 15-16.	XXIX. Országos Tudományos Diákköri Konferencia, Had- és Rendészettudományi Szekció
14.	2009. április 27.	BSZK nyílt előadói délután: „Pakisztán – A hiányzó láncszem?”
15.	2009. április 30.	MHTT előadások: Tófalvi Fruzsina: Törökország katonás demokráciája Marion Smith: Turkey within NATO
16.	2009. május 4.	BSZK nyílt előadói délután: „Változó Nyugat-Balkán”
17.	2009. május 13.	Látogatás: Rajk László Szakkollégium (BCE)
18.	2009. május 27.	Közgyűlés
19.	2009. május 28.	MHTT előadás: Deák János: Oroszország fegyveres erői a 21. században
20.	2009. június 9.	Látogatás: 58. Szentgyörgyi Dezső Repülőbázis, Kecskemét
21.	2009. augusztus 11. és 18.	Tájékoztató előadások a ZMNE Gólyatáborában
22.		Kurzrendszer megszervezése és bonyolítása 2 szakmai kurzus, 10+2 hét/kurzus, 2x45 perc hetente
23.	2009 őszi szemeszter	I. Hadelmélet szakkollégiumi kurzus (2009. 09. 17-től)
24.		II. Forráselemzés szakkollégiumi kurzus (2009. 09. 15-től)
25.	2009. szeptember 7. (minden csütörtökön 13.30-tól)	BSZK Technikai megbeszélés
26.	2009. szeptember 11.	A „Bevetési irány – 2009” gyakorlat megtekintése
27.	2009. szeptember 17.	A Hadtörténelem Szakkabinet névadó ünnepsége
28.	2009. szeptember 18-20.	„Bevonó tábor” a Szakkollégium tagjai részére Velencén
29.	2009. szeptember 23.	„Interkoll” Szakkollégiumi találkozó
30.	2009. szeptember 24.	MHTT-BSZK közös előadás: Szenes Zoltán: Kína
31.	2009. szeptember 30.	Tájékoztató előadás a ZMNE elsőéves hallgatói számára
32.	2009. október 11.	NATO futás
33.	2009. október 19.	„Nemzetbiztonság és Média” – Könyvbemutató
34.	2009. október 29.	„Szomália 2009” Válságkezelési gyakorlat
35.	2009. november 2.	Bartha Tibor: Nem halálos fegyverek
36.	2009. november 4.	Szép László: Affiliáció az olasz-magyar katonai

kapcsolatokban		
37.	2009. november 15.	A BSZK felvételi jelentkezés lezárása (25 fő)
38.	2009. november 19.	ZMNE Intézményi Tudományos Diákköri Konferencia
39.	2009. november 24.	BSZK nyílt előadói délután „Emberi jogok – embertelen jogsértések”
40.	2009. november 25.	III. Biztonságpolitikai Szakestély
41.	2009. november 26.	MHTT-EKK-BSZK Együtműködési Megállapodás aláírása
42.	2009. november 26-29.	Tanulmányi kirándulás Austerlitzbe
43.	2009. december 9.	BSZK nyílt előadói délután Úton a magyar EU-elnökség felé. Hogyan készül a Magyar Honvédség?
44.	2009. december 15.	Közgyűlés

Legfontosabbnak mindezekon felül szakmai eredmények megjelenítését, a biztonságpolitikai kérdésekről folytatott gondolkodás fejlesztését, a tájékoztatás, szakmai eszmecsere kialakítását tartották a szakkollégisták. Éppen e célból működik a Szakkollégium gondozásában a www.biztonsagpolitika.hu – Biztonságpolitikai Portál, amelynek tartalmát 2009-ben továbbfejlesztették. A stabil szerkesztői háttér és számos tehetséges fiatal kitartó munkája lehetővé tette, hogy folyamatosan friss, aktuális szakmai kérdéseket feltáró publikációkkal töltsék meg az oldalt, melyen közel egy éve működik Heti Hírösszefoglaló rovat, míg a NATO Hírfigyelő 2009 augusztusától, az EU Figyelő rovat pedig szeptember óta jelentet meg összefoglalókat, elemzéseket a legaktuálisabb témákban.

A programok megvalósítása során a szakkollégisták segítségére volt a Magyar Hadtudományi Társaság, a ZMNE Biztonság- és Védelempolitikai Tanszék, a Hadtörténelem Tanszék, az Egyetemi Központi Könyvtár, és számos támogató, együttműködő partner az egyetem állományából és az egyetemen kívülről egyaránt.

2009-ben új szintre emelkedett a Biztonságpolitikai Szakkollégium önképzése: a tavaszi szemeszterben egy készségfejlesztő, az ősziben már két szakszemináriumi kurzuson vettek részt a szakkollégisták.

Az Oktatási és Kulturális Minisztériumtól elnyert pályázati támogatás felhasználásával a 2008/2009-es tanév tavaszi szemeszterében a BSZK-ba jelentkező hallgatóknak lehetőséget biztosítottak, hogy saját készségeiket öt kompetenciaterületen alapuló tematikus képzési

blokkokban – például kutatómódszertan, könyvtárhasználat – képezzék magukat. Az őszi szemeszterben ugyancsak pályázati forrásra és fiatal szakértő előadók elkötelezett munkájára építve két szakszemináriumi – Hadelmélet és Forráselemzés – kurzust szerveztek, ami egyúttal azt is jelentette, hogy kialakultak a BSZK kurzusrendszerének keretei.

A kurzusrendszer alapját 12 hét időtartamú, heti egyszer 90 perces, azaz összesen 24 kontaktórát magában foglaló, 6-12 szakkollégista részvételével zajló szakszemináriumi kurzusok jelentik. A BSZK minden aktív tagjának kötelessége teljesíteni minden szemeszterben legalább egy szakmai kurzust; kurzusok eredményes teljesítésének egyik feltétele a minimum 60%-nak megfelelő jelenlét a kontaktórákon, a másik pedig egy írásbeli beszámoló elkészítése. Látható, hogy a kis létszámú, intenzív személyes konzultáción alapuló foglalkozások fenntartják a hallgatók magas motiváltságát, a vizsgált témák mélyébe engednek bepillantást és a szakismeretek kiemelkedően magas színvonalú átadását teszik lehetővé.

Az ilyen formában sikeresen vizsgázó első kurzusok mintájára fog működni minden további szakkollégiumi kurzus. Több más szakkollégiumhoz hasonlóan ezeket autonóm módon, a hallgatók igényeinek megfelelően szervezzük, az egyetemi oktatási programba, tanrendbe (például kreditértékkel) nem integrálva. A minőségbiztosítás érdekében a kurzusok lezárásakor a hallgatók értékelő és véleményező lapot töltenek ki a kurzussal kapcsolatban, mely a kurzusrendszer továbbfejlesztését célozza és az előadóknak is visszajelzéseként szolgál.

A valódi szakkollégiumi lét a ZMNE-BSZK együttműködés megvalósulása nyomán vált teljessé. A Hungária körúti kampusz civil kollégiumában biztosított lakóhelyek és közösségi helyiség lehetővé tették az „együttlakó közösség” kialakítását és otthont adott több közösségi programnak, valamint az egyik szakszemináriumi kurzusnak. E szerves közösség, amely önképző kurzusrendszerét működteti, érdemesnek bizonyult arra, hogy az Oktatási és Kulturális Minisztérium által szakkollégiumok támogatására kiírt pályázaton eredményesen induljon.

Ezzel a Biztonságpolitikai Szakkollégium olyan elit nagy múltú szakkollégiumokhoz csatlakozott, mint a Rajk László Szakkollégium (BCE) és a Matthias Corvinus Collegium (ELTE). A tapasztalatok átvételéért a szakkollégisták komoly erőfeszítéseket tesznek: 2009. május 13-án a Biztonságpolitikai Szakkollégium küldöttsége, dr. Szenes Zoltán vezérezredes

vezetésével látogatást tett a Rajk László Szakkollégiumban, ahol „delegációt” a vendéglátó Dr. Chikán Attila, a Szakkollégium igazgatója, valamint kollégiumi tagok és szeniorok fogadták.

A szakkollégium szakmai együttműködési megállapodásainak köre is bővült 2009-ben. A legfontosabb eredménynek két régi támogatóval, a Magyar Hadtudományi Társasággal és a ZMNE Egyetemi Központi Könyvtárral kötött megállapodást tekintik, melynek értelmében a Magyar Hadtudományi Társaság Kiss Károly Hadtudományi Klubjának 25 éves múltja visszatekintő előadásainak szervezésébe a következő évben már nem csupán hallgatói résztvevőkként, hanem alkalmanként a szakkollégium szervezőként is részt vállal.

A ZMNE tehetséggondozási programjának alappillérei

A ZMNE tehetséggondozási programjának fő célkitűzése annak biztosítása, hogy az egyetem hallgatói a lehető legeredményesebb módon bontakozhassanak ki. Ez egy olyan rendszer létrehozását és működtetését feltételezi, amely maximális lehetőséget ad a tehetségek szellemi erőinek és az egyetem kutatás-fejlesztési érdekeinek összehangolására. A kialakítandó program néhány lényeges jellemző vonása:

- Átlátható pályamodell és lehetőségek nyújtása az egyetemi hallgatók számára.
- A tehetséges hallgatók támogatása a teljes egyetemi pályafutásuk alatt beleértve a BSc/MSc/PhD képzésbe való átmenetüket a minőségi követelmények messzemenő figyelembevételével.
- Segíti és elismeri a tehetséggondozásban résztvevők szakmai, oktatói-kutatói kibontakozását.
- Az erre szolgáló csatornákon keresztül aktív kapcsolat fenntartása a középiskolákkal, mint beérkező hallgatókat nevelő korábbi intézményekkel, és azokkal a további intézményekkel, amelyekben később a végzett hallgatók elhelyezkednek.
- Annak elősegítése, hogy a különlegesen jó képességű és elhivatott hallgatók ne vesszenek el.
- Annak elősegítése, hogy minden hallgatóban kibontakozhasson a benne rejlő tehetség, és hogy ezt az értéket a hallgatók minél optimálisabban kamatoztathassák.
- Annak elősegítése, hogy a tehetséggondozást mindenki magáénak érezze, az abban szereplők tevékenységét a hivatástudat és a szellemi erők kibontakoztatása feletti öröm motiválja.

A fenti jellemző vonások vagy alapelvek nem nélkülözhetik hiteles küldetés és reális jövőkép megfogalmazását. Ez utóbbi magában kell, hogy foglalja a tehetséggondozási program minőségi és mennyiségi mutatóinak meghatározását rövid, közép és hosszútávon egyaránt.

A ZMNE sikeres tehetséggondozó programjának koordinálását és végrehajtását – szenátusi felhatalmazás és döntés alapján – meghatározott szervezetnek kell végeznie. Ennek konkrét formájára jelen tanulmány nem kíván javaslatot tenni, azonban legfontosabb jellemzők meghatározására kísérletet tesz:

- Az adott szervezetnek integráltan és átláthatóan kell működnie úgy, hogy abban minden érdekelt fél megfelelő mértékű képviselettel rendelkezzen.
- A szervezeti forma és eljárási rend kialakításában törekedni kell a nagy tapasztalattal rendelkező oktatók és kutatók képviseletére csakúgy, mint a tehetséggondozással napi szinten foglalkozó szakemberek megjelenítésére. Hasonló jelentőséggel bír a tehetséges hallgatók képviselőinek részvétele is.
- Az adott szervezetben résztvevő személyek és/vagy szervezetek garantáltan megőrzik a tehetséggondozással kapcsolatos önállóságukat.
- Az adott szervezetnek kell meghatároznia a tehetséggondozási programba integrálandó hallgatókra vonatkozó kritériumrendszert.⁹
- Fontos a program által a tehetséges hallgatók számára kínált lehetőségek hiteles bemutatása és fejlesztése.
- Az adott szervezetnek eredményes pályázati tevékenységet kell katalizálnia.
- Kulcskérdésnek tekintendő az összehangolt döntéshozatal megteremtése.
- A kölcsönös és napi szintű kommunikáció elengedhetetlen.
- Törekedni kell az interdiszciplináris tevékenységek elősegítésére.
- Külön kell választani a tehetséggondozó program szellemi irányításáért felelős szervezetek és az operatív végrehajtásért felelősök munkáját.
- Az egyetemnek elegendő anyagi forrást kell biztosítania a rendszer működtetésére.

⁹ Lásd például a Semmelweis Egyetem Kerpel-Fronius Ödön Tehetséggondozó Programjának leírása: „A programba alapvetően formális kritériumok (tanulmányi átlag, elért eredmények) alapján kerülnek be a hallgatók. Az így kialakult Kiválósági Listára felkerült hallgatók kb. 5%-a különböző kedvezményekben és segítségben részesülnek. A diákok a programba kerüléssel elsősorban kiemelt szakmai irányítást, ösztöndíj lehetőségeket kapnak.”, in: http://www.sote.hu/intezetek/oktatas/?inst_id=121&page_id=5, letöltve: 2009. december 15.

- Törekedni kell az alulról jövő kezdeményezések támogatására és a tehetséggondozási tevékenységek eddigi sokszínűségének megőrzésére.
- A tehetségek megfelelő gondozása kiváló lehetőséget nyújt az intézményi marketingcélok megvalósításában is.

16
TÁMOP-4.2.3/08/1/KMR

A projektek az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósulnak meg.

Záró gondolatok

A jelenlegi felsőoktatási folyamatok közepette és a jövőben várható változások alapján – különösebb magyarázat nélkül is – evidenciának tekintendő a ZMNE Tehetséggondozási Programjának sürgős kialakítása. E feladat végrehajtására szenátusi megbízással rendelkező ad hoc bizottság létrehozása javasolt.

A program sikerének kulcsa bemeneti és kimeneti követelmények és elvárások reális meghatározásán túl a tehetséggondozásban résztvevők – hallgatók, oktatók és szakemberek – elhivatottságában és motivációjában rejlik. Ez utóbbi feltételek erősítésében az egyetem vezetésének szerepe meghatározó.

A ZMNE Tehetséggondozási Programjának kialakítása és eredményes működtetése egyedülálló lehetőséget biztosít intézményünk számára, hogy a magyar felsőoktatásban elfoglalt helyét megerősítse és olyan civil és katonai vezetőket adjon az állami és az üzleti szféra számára, akik tehetségük kamatoztatásával nemzetközi viszonylatban is képesek helyüket megállni és a közösség számára példaként szolgálni.

Felhasznált irodalom:

- Javaslat a Debreceni Egyetem Tehetséggondozó Programjára, in: http://www.detek.unideb.hu/Hirek/Csatolmanyok/668_14.pdf, letöltve: 2009. december 15.
- A Semmelweis Egyetem Kerpel-Fronius Ödön Tehetséggondozó Programjának leírása, in: http://www.sote.hu/intezetek/oktatas/?inst_id=121&page_id=5, letöltve: 2009. december 15.
- A Biztonságpolitikai Szakkollégium 2009 évi tevékenysége (írásos beszámoló)

